

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministeriö@vm.fi
terhi.lehtonen@vm.fi

MAANMITTAUSLAITOKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI VÄESTÖTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ JA VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN VARMENNEPALVELUISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Maanmittauslaitoksen keskushallinto esittää Maanmittauslaitoksen lausuntona luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta seuraavaa.

Maanmittauslaitos pitää tehtyä ja hyvin perusteltua lakimuutosesitystä sinälään tarkoituksenmukaisena ja kannattaa muutoksen hyväksymistä.

Turvakieltoa koskevan säännöksen täsmentäminen

Maanmittauslaitos pitää tärkeänä, että väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettua lain 36 §:ää ehdotetaan täsmennettäväksi siltä osin, kun kysymys on turvakiellon vaikutuksesta henkilöiden omistuksessa tai hallinnassa olevan kiinteistön, rakennuksen ja huoneiston yksilöinti- ja sijaintitietojen luovuttamisesta väestötietojärjestelmästä.

Maakaaren 7 luvun 1 a §:n mukaan lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin rekisterinpitäjänä on Maanmittauslaitos. Maanmittauslaitoksen ylläpitämässä lainhuuto- ja kiinnitysrekisterissä olevat tiedot ovat osa kiinteistötietojärjestelmän tietosisältöä. Kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n mukaan Maanmittauslaitoksen on järjestettävä jokaiselle mahdollisuutta saada maanmittaustoimistossa maksutta luettavakseen kiinteistötietojärjestelmässä olevat tiedot ja tehdä niistä muistutuksia. Säännös koskee kaikkia kiinteistötietojärjestelmän tietoja. Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä annetun asetuksen (960/1996) 11 §:n mukaan lainhuudon saajasta, panttikirjan haltijasta ja muusta rekisteriin merkittävistä henkilöstä merkitään rekisteriin henkilön nimi ja henkilötunnus. Kiinteistötietojärjestelmästä tuotettavan tietopalvelun hakuperusteena on kiinteistötunnus, ei henkilön nimi eikä henkilötunnus.

Voimassa olevan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 36 §:n sanamuoto on aiheuttanut erilaisia näkemyksiä siitä, onko turvakiellossa olevan henkilön omistamaa kiinteistöä koskevaan todistukseen perustetta jättää näkyviin henkilön nimi ja henkilötunnus. Maanmittauslaitoksen maanmittaustoimistot merkitsevät kirjaamisviranomaisina kirjaamishakemuksen perusteella vireille tulevasta hakemuksesta lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin yhteystietoina kirjaamisen kohteena olevan kiinteistön omistajan tai haltijan nimen ja henkilötunnuksen siksi, että hakija kyetään tällä tavoin yksiselitteisesti yksilöimään. Merkintöjen tekeminen perustuu maakaaren, lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä annetun asetuksen sekä kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain säännöksiin. Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittävät tiedot on yleensä saatu kirjaamisasian hakijalta itseltään, ei väestötietojärjestelmästä. Se, että säännöksen sanamuotoa tarkennetaan esitetyllä tavalla siten, että ”turvakiello koskisi myös edellä mainitun henkilön omistuksessa tai hallinnassa olevan kiinteistön, rakennuksen ja huoneiston yksilöinti- ja sijaintitietoja, jos niitä ei voida käsitellä erillään turvakiellon kohteena olevista tiedoista silloin, *kun hänen tietojaan luovutetaan väestötietojärjestelmästä*”, on perusteltua.

Maanmittauslaitoksen keskushallinto lausuu vielä, että uudistukset parantavat osaltaan myös turvakielloa hakeneen henkilön oikeusturvaa. Ottaen huomioon perhekokonaisuuksissa mahdollisesti tapahtuvat muutokset esitys, jonka mukaan turvakiellon tulee olla tallennettuna väestötietojärjestelmään jokaiselle perheenjäsenelle erikseen, jotta se otettaisiin tietojen luovutuksessa huomioon, on perusteltu. Maanmittauslaitos pitää samoin kannatettavana esitystä, jonka mukaan turvakiello voidaan erityisestä syystä myöntää myös toistaiseksi voimassa olevana määräaikaisuuden tosin ollessa esityksen mukaan pääsääntönä. Myös maistraatille säädettävä velvollisuus selvittää hakijalle turvakiellon vaikutukset parantaa osaltaan turvakielloa hakeneen henkilön oikeusturvaa.

Kuolinpesän yhteyshenkilöiden tiedot tarpeellisia puutteellisinakin

Väestötietojärjestelmään talletettava tiedot kuolinpesän edustajasta tai muusta yhteyshenkilöstä on esityksen mukaan tarkoitus saada suoraan Verohallinnon tietojärjestelmästä. Verohallinto kerää verotuksen toimittamista varten tietoja kuolinpesän asianhoitajista, mutta ei kerää tässä yhteydessä asianhoitajien henkilötunnuksia, koska se ei tarvitse näitä tietoja omassa toiminnassaan. Esityksen mukaan, jos jatkosuunnittelussa kävisi ilmi, että Verohallinnolla ei olisi mahdollisuutta henkilötunnusten keräämiseen ja luovuttamiseen väestötietojärjestelmään, olisi siinä tapauksessa erikseen selvitettävä, tulisiko kuolinpesän yhteyshenkilöä koskevien tietojen tallentamisesta väestötietojärjestelmään kokonaan luopua. Edellä mainituista uusista tiedoista olisi esityksen mukaan hyötyä väestötietojärjestelmän tietojen hyväksikäyttäjille vain, jos tiedot ovat kattavia.

Maanmittauslaitos pitää tärkeänä, että kuolinpesän yhteyshenkilöä koskevat tiedot tallennetaan väestötietojärjestelmään, vaikka puutteellisenä. Kirjaamisviranomaisena Maanmittauslaitoksessa käsitellään tuhansia perintösaantoja vuosittain, kun kiinteistöjen omistusoikeuden kirjauksia tehdään. Tämän lisäksi *kiinteistötoimituksista* erityisesti maantie-, rautatie- ja voimalinjalunastukset yksittäisinäkin toimituksina sisältävät useasti satoja kiinteistöjä, joista suuri osa voi olla kuolinpesien omistuksessa.

Kuolinpesän yhteyshenkilön tietojen puuttuminen hidastaa ja vaikeuttaa toimituksen suorittamista, koska toimituksesta ei pysty tiedottamaan kuolinpesän osakkaille laissa edellytetyllä tavalla. Viranomaisten välinen yhteistyö on merkityksellistä myös yksilön oikeusturvan kannalta, kun esimerkiksi merkittävästä omaisuudesta kiinteistöille määrättävät pakkolunastuskorvaukset saattavat merkittävästi viivästyä yksittäisten kuolinpesien omistus- ja yhteystietojen vaillinaisuuden takia. Maanmittauslaitos tarvitsee tietoa pesän yhteyshenkilöstä, joka voi olla pesäselvittäjä tai yksi osakkaista, jotta yhteys kiinteistön omistavaan kuolinpesään saataisiin toimitusprosessissa.

Pääjohtaja

Arvo Kokkonen

Maanmittausneuvos

Markku Markkula